

ماجرای محدودیت های نصفه ونیمه ای که برای اعمال نشدن اعلام شدند

بحران مدیریت بحران کرونا در تهران

ابوالقاسم رحمانی
دبیر گروه جامعه

از همان روز اول شیوع کرونا، از همان چند ماه پیش که این ویروس مرموز درحال همه گیری جهانی بود و نگرانی ها درحال افزایش بود، از همان روزهایی که زمزمه هایی مبنی بر آمادگی برای مقابله با این ویروس در کشور صورت می گرفت و دقیقا از همان روزهایی که اولین موارد ابتلا به کرونا در ایران مشاهده شد و

شرح وضع موجود

روز گذشته سازمان بهداشت جهانی WHO طی اطلاعیه ای با اعلام شناسایی حدود یک میلیون مبتلا به بیماری کووید-۱۹ طی پنج روز ننگ خطر همه گیری این بیماری را به صدا درآورد. «تدروس آدهانوم قبریوس»، دبیرکل سازمان جهانی بهداشت با بیان اینکه در مدت شش ماه ونیم بیش از نیم میلیون نفر در جهان بر اثر شیوع کرونا ویروس جان خود را از دست داده اند، گفت: «برای آینده قابل پیش بینی، چشم انداز بازگشت به شرایط عادی وجود ندارد به ویژه اگر کشورها اقدامات

وضعیت بد مدیریت کرونا در کشور؛ تعارضات مدیریتی

شاید خیلی بیراه نباشد اگر تهران را آینه تمام نمای مدیریت کرونا در کشور معرفی کنیم. جمعیت بالا، امکانات بهتر نسبت به سایر شهرستان ها، تمرکز اداری و سیاسی و خیلی دیگر از مولفه ها که هر کدام به نوبه خود جایگاه خاصی را برای تهران رقم زده است و هر نوع کشنگری و اعمال سیاست در این شهر به سرعت در سایر شهرها نیز اثرگذار خواهد بود و وضعیت کشور را در مواجهه با ویروس کرونا تعیین می کند. بعد از فروکش نسبی آمار مبتلایان و جان باختگان در کشور، بعد از تعطیلات پایان اسفندماه و نوروز ۹۹، کم کم روند اعمال محدودیت ها سست شد و به سمت راه سازی رفت. به رغم انتقاد بسیاری از متخصصان و کارشناسان مبنی بر عدم تعجیل در بازگشایی ها، دولت و مجموعه ستاد ملی مبارزه با کرونا به بهانه وضعیت بفرنج اقتصادی، روند بازگشایی ها را دنبال کردند و دلخوش به روند نزولی و موقت آمارها شدند. متأسفانه دیری نکشید دوباره وضعیت بسیاری از مناطق کشور به خاطر همین سهل انگاری ها سواد انگاری ها به سمت وخامت رفت. اما نکته قابل تامل تکرار همان گفته های سابق و همان درخواست های عدم لغو محدودیت ها بود. همان هایی که از ابتدا نظر بر عدم بازگشایی های زود هنگام داشتند، همچنان نیز بر همین مدار درخواست ها را مطرح و بر آن پافشاری کردند منتها این بار هم مثل سابق گوش شنوایی نبود و به دلایلی غالباً اقتصادی روند رفع محدودیت ها ادامه پیدا کرد. برای مثال در خرده اماات تا اوایل تیرماه مکرراً از مسئولان ستاد مقابله با

به سرعت تمام کشور درگیر شیوع این بیماری شدند، یکی از اصلی ترین موضوعات و انتقادها متوجه مساله اطلاع رسانی ها و مدیریت بیماری کرونا در کشور بود. همان موقع هم گفتیم و تا همین امروز هم نوشتیم این مدل مدیریتی باری به هر جهت و آزمون و خطایی. این مدل اطلاع رسانی و پرتناقض، خیلی بیشتر از شیوع خود بیماری کرونا مردم و مبتلایان را نگران می کند، اما متأسفانه تا امروز همچنان بر همان مدار پیش می رویم و همه چیز، از خرد تا کلان سیاست ها و اقدامات مقابله ای در وضعیت خوف

پیشگیرانه را مورد غفلت قرار دهند. اجازه دهید رک و بی پرده صحبت کنم، بسیاری از کشورها در مسیر اشتباه قرار گرفته اند. این ویروس همچنان دشمن شماره یک عموم مردم است. در صورتی که اصول اولیه رعایت نشود و مسیر فعلی همه گیری بیماری ادامه پیدا کند وضعیت شیوع کرونا بدتر و بدتر می شود. «براساس آخرین آمار موجود، تا به امروز بیش از ۱۳ میلیون نفر به کرونا مبتلا شده اند که از این تعداد بیش از ۵۷۰ هزار نفر جان خود را از دست داده اند. بر مدار وضعیت وخیم

کرونا ای کلانشهر تهران مصاحبه و نقل قولی وجود دارد که نسبت به وضعیت پیش آمده هشدارهایی داده شد. علیرضایالی، فرمانده عملیات مدیریت بیماری کرونا در کلانشهر تهران اوایل تیرماه با اشاره به افزایش نگران کننده تعداد مبتلایان گفته بود: «درحال حاضر شرایط جدیدی را تجربه می کنیم زیرا هم تعداد مبتلایان افزایش یافته و هم گروه های سنی متفاوتی دچار این بیماری شده اند. در بحث فاصله گذاری اجتماعی اگرچه در روزهای آغازین میزان رعایت به ۶۹ درصد رسیده بود اما به تدریج به دلیل عدم رعایت پروتکل ها این میزان به ۱۱ درصد تقلیل یافت. وضعیت تهران نشانگر افزایش تعداد مبتلایان است و شرایط در استان تهران گمکان نگران کننده، بی ثبات و ناپایدار است.» دوباره چند روز بعد زالی با اصرار بر اعمال محدودیت ها در پایتخت خواستار تقلیل ساعت کاری شد و استفاده از ظرفیت ۵۰ درصدی کارمندان را مورد توجه قرار داد و خواستار استمرار این سازوکار تا پایان ریشه کنی کرونا شد. او با بیان اینکه اصرار بر اعمال محدودیت ها در دستور کار ستاد فرماندهی مقابله با ویروس کرونا قرار دارد، خاطرنشان کرد: «لغو آزمون های حضوری دانشگاه ها، افزایش سطح تراکنش های مالی توسط بانک ها و ارائه پیشنهادها و سختگیرانه برای ایجاد شرایط بهتر و پیشگیری از افزایش فرسودگی کادر درمان می تواند از جمله اقدامات موثر برای کنترل کرونا باشد.» زالی دوباره بعد از این سخنان و طی اظهارات دیگری از محدودیت اختیارات ستاد

بین المللی وضعیت ایران هم روبه راه نیست و همان طور که در چند روز گذشته شاهد بودیم، کرونا به طرز عجیب و افسارگسیخته ای در حال شیوع بالا بین مردم است. طبق آخرین آمار اعلام شده ازسوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تا ۲۴ تیر ۱۳۹۹ و براساس معیارهای قطعی تشخیصی، دوهزار و ۵۲۱ بیمار جدید مبتلا به کووید-۱۹ در کشور شناسایی شد که هزار و ۸۲۰ نفر از آنها بستری شدند. با این حساب مجموع بیماران کووید-۱۹ در کشور به ۲۶۲ هزار و ۱۷۳ نفر رسیده

ملی مبارزه با کرونا ای تهران انتقاد کرد و گفت: «از فرمانده مبارزه با کرونا در عرصه ملی می خواهیم هر آنچه می توانید در افزایش اختیارات موسع ستادی استان تهران با توجه به پیچیدگی ها، ابرام بورزی؛ چرا که در تهران شرایط متفاوتی داریم و تهران گرانیگاه کشور است. استاندار تهران و مسئولان ستاد تهران باید با فراغ بال، آزادی عمل، چابکی و چالاکی بیشتری بتوانند مصوبات را اجرایی کنند. در طول مدت اخیر، مهم ترین آسیب شناسی، تعارض و بیضغافی بسیاری از مصوبات استان تهران در عرصه ستاد ملی بوده و این موضوع گلایه مشترک اعضای ستاد فرماندهی استان تهران است. اگر قرار است مدیریت این بیماری در تهران به دست دوستان ما انجام شود، حتماً به اختیارات موسع تر از قبل نیاز داریم. از طرفی هم در روزهای اخیر به شدت تعارض حضور دستگاه های ملی و استانی را حس کردیم.» این اظهارات در کنار گلایه های سعید نمکی، وزیر بهداشت نسبت به وضعیت پیش آمده و انتقاد های جمعی از کارشناسان و متخصصان نسبت به مدیریت کرونا در کشور، به خوبی تضاد و تناقض در شیوه مدیریت و انتظارات و ادعاهای در ستاد ملی مقابله با کرونا را نشان می دهد و آن را اثبات می کند.

خطر غافلگیری چندباره در مواجهه با امواج شیوع کرونا

از وضعیت شیوع کرونا در ایران و جهان گفتیم. از آخرین تغییرات این ویروس کشنده هم بارها گفتیم. گفتیم و نوشتیم که تا در اوایل آگسین این بیماری در دسترس قرار نگیرد، آتش همین آتش و کاسه همین کاسه خواهد بود. یعنی حتی ابتدای یک باره به کرونا هیچ مصونیتی برای فرد مبتلای برای عدم ابتلای دوباره ایجاد نخواهد کرد. مرضیه نوربخش، مدیر امور بیمارستان های دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی روز گذشته گفت: «ابتداء تصور می شد ابتلا به کووید-۱۹ منجر به ایجاد ایمنی در برابر ابتلای مجدد می شود در حالی که بررسی مراجعات جدید این مساله را نقض کرده است. درحال حاضر دو دسته آمار از بیمارستان ها منتشر می شود؛ آمار اول مربوط به بستری های جدید یعنی افرادی است که برای بار اول به بیماری مبتلا شده اند و دسته دوم مربوط به بیمارانی است که یک بار در اسفند و فروردین مبتلا شده اند و امروز مجدداً با علائم متفاوت و شاید شدیدتر کرونا به بیمارستان ها مراجعه کرده اند، بنابراین تغییر صحبت ها به دلیل ناآگاهی کادر درمان و مسئولان نیست، بلکه مساله این است که روز به روز ناآشناخته های بیماری بیشتر شده

داستان تکراری ناهماهنگی در اطلاع رسانی ها

نکته قابل تامل و اصلی مساله همان ماجرای است که ابتدای گزارش گفتیم و پله پله هم به درست بودن تحلیل وضعیت موجود نزدیک تر می شویم. ضعف مدیریت و نبود اطلاع رسانی صحیح! چند روز پیش و لابه لای اخبار نگران کننده شیوع گسترده کرونا در کشور و بلافاصله بعد از ابتلاها و کشته شدن ناشی از بیماری کووید-۱۹، علیرضایالی، فرمانده ستاد مدیریت کرونا در تهران در نامه ای به استاندار تهران خواستار تعلیق هرگونه جشنواره و تجمعات بالای ۱۰ نفر در استان شد. بلاخره بعد از کش و قوس های فراوان و نامه نگاری ها و خواهش و اصرارها، بخشی از محدودیت ها به تهران بازگشت، آن هم برای مدت یک هفته! اما این تصمیم حواشی خاصی را هم به دنبال داشت. ابتدا ایجاد محدودیت ها در برخی از مشاغل و فعالیت ها ۲۲ تیرماه توسط ستاد مقابله با کرونا تصویب و سپس این مصوبه ساعت ۱۱ شب ۲۳ تیرماه در فضای رسانه ای و مجازی منتشر شده و بعد از آن ۲۴ تیر ابلاغ می شود! سوی این پروسه عجیب از تصویب تا ابلاغ، نکته قابل تامل دیگر جزئیات موجود در این مصوبه است. بر اساس اعلام دوشنبه شب سازمان پیشگیری و مدیریت شهر تهران این محدودیت ها که به مدت یک هفته اعمال خواهد شد به شرح ذیل است:

فقط همین!؟

قائم مقام وزارت بهداشت اعلام کرد: «یک پنجم فوتی های روزانه کشور مربوط به بیماران کرونایی است و این رنگ ختری جدی و نگران کننده است. روزانه حدود یک هزار و ۵۰ نفر در کشور جان خود را از دست می دهند که بیش از ۲۰۰ تن از آنها بیماران کرونایی هستند. هرچند بیشتر فوتی های ویروس کرونا را افراد مسن و دارای بیماری زمینه ای تشکیل می دهند، اما در صورت نبود این ویروس این طیف از افراد تا چندین سال دیگر عمر می کردند. یکی از عوامل ابتلا به کرونا مسافرت هاست که طبق بررسی های صورت گرفته ساکنان استان های قرمز کرونایی برای دوری از این بیماری بیشتر سفر می روند. ۴۱ درصد ناشی از دوره می های خانوادگی و ۵۱ درصد مابقی نیز مربوط به خانواده هایی است که از بیرون بیماری را به داخل خانه رده داده اند.» این را هم کنار تمام آمارهایی که بالاتر ارائه کردیم بخوانید و حالا دوباره تمام مطالبات متخصصان مبنی بر الزام ایجاد محدودیت های جدی را مرور کنید و سپس به تصمیم اخیر ستاد ملی مقابله

آنها به جنگ با کرونا رفته اند. برخی در این نبرد به طور نسبی موفقیت هایی را به دست آوردند و برخی دیگر همچون ایران به رغم توفیق نسبی خیلی زود دوباره مغلوب شیوع و همه گیری کووید-۱۹ شدند. سیاست هایی که حداقل در ایران اگر کمی حساب شده تر، جدی تر و طولانی تر اجرا می شد حالا در جایگاهی نبودیم که روزانه رکورد ابتلا و جان دادن بر اثر کرونا را جابه جا کنیم. اما غفلت باعث شد آمادگی مادر برابر شیوع دوباره کرونا به چالش جدی کشیده شود و دوباره بغافلگری شویم و با این حجم بالایی از تعداد ابتلاها و جان باختگان بر اثر کرونا مواجه باشیم.

اعلام شود. براساس بررسی علمی در ستاد کرونای استان و تایید در کمیته اجتماعی و امنیتی ستاد ملی برخی فعالیت ها در استان تهران به مدت یک هفته ممنوع شده است از جمله فعالیت باشگاه های ورزشی و چایخانه، باغ وحش و شهر بازی ها، مراکز تفریحی آبی، استخرهای سرپوشیده و باشگاه های بدنسازی نیز براساس این دستورالعمل به مدت یک هفته تعطیل خواهند بود. «البته در تصویری که از مصوبه ستاد مدیریت بحران شهرداری تهران منتشر شده است، نام مدارس و تعطیلی آنها هم ذکر شده بود. با این همه نکته ای که بالاتر به آن اشاره کردیم و آن هم مساله نبود اطلاع رسانی صحیح و منسجم در ارتباط با سیاست ها و تصمیمات بود اینجا بار دیگر خودش را نشان داد چرا که چند ساعت بعد از ابلاغ این مصوبه، انوشیروان محسنی بندپی، استاندار تهران گفت: «دانشگاه ها و مدارس تعطیل نیستند و جزء مصوبات ستاد کرونا نیست. بی تردید مصوبات ستاد تنها باید از طریق مراجع رسمی یعنی خود ستاد کرونا و با استناداری

با کرونا و محدودیت های ناچیز و یک هفته ای فکر کنید. فقط همین!؟ قبل تر هم ما نوشتیم و هم متخصصان و برخی از مسئولان گفتند که برای مواجهه فعال با شیوع ویروس کرونا و سرو سامان دادن به وضعیت موجود، چند راه اساسی پیش رو داریم. یکی این که تعداد کارمندان دولتی حاضر در محل کار را به یک سوم کاهش دهیم که طبق محاسبات صورت گرفته چیزی حدود یک میلیون نفر را شامل می شود، دیگر اینکه طرح ترافیک را در تهران لغو کنیم تا به جای استفاده از ناوگان حمل و نقل عمومی که فقط توان پاسخگویی به یک سوم مسافرت های درون شهری مردم را دارد و ظرفیت انبوه مسافران را ندارد، مردم از وسایل نقلیه شخصی استفاده کنند. یا گفتیم که به جای دل بستن به سناریوی ایمنی گلهای و منتظر ماندن برای ابتلای افراد به کرونا و مراجعه آنها به مراکز درمانی، ظرفیت انجام تست ها را بالا ببریم و به مواجهه فعال اقدام کنیم و... اما در عین ناپاوری و در این وضعیت بد، ستاد ملی مقابله با کرونا صرفاً محدودیت هایی